

ERUF 2020 +

Sammanfattning:

- Fördelning av ERUF-medel i enlighet med smart specialisering
- Ta tillvara på regionala prioriteringar
- Större nationell roll vad gäller koordinering
- Mer samverkan mellan tematiskt mål 1, 3 och 4 samt FP9
- Samverkan med kompletterande satsningar/områden för ökad konkurrenskraft
- Företagsatsningar i enlighet med smart specialisering
- Satsningar på miljöer och mäklarfunktioner i enlighet med smart specialisering

Smart specialisering för att forskning ska bli tillväxt

Hela Sveriges omställningsförmåga bör stärkas utifrån regionala smarta specialiseringsstrategier. EUs regionala utvecklingsfond bör omfatta både städer och landsbygd i hela Sverige och inriktas på att stärka företag och platsers omställning och förnyelseförmåga. Mobilisering inom regionala tillväxtområden sammanför nyckelaktörer i hela värdekedjan – akademi, näringsliv, offentliga myndigheter och civilsamhället. Detta arbete synliggör därmed miljöer med spetskompetens vilket stärker attraktivitet, investeringar och samverkan.

I nästa programperiod ska Tillväxtverkets arbete genomsyras av smart specialisering. Genom att prioritera, samverka och kraftsamla kring innovationsinsatser som ska ge framtida konkurrenskraft får Sverige ut bästa möjliga resultat utifrån de resurser som satsas. Inte minst med tanke på en eventuell minskad budget bör vi vara så effektiva som möjligt i att prioritera vad vi ska satsa på. Även ett ökat användande av finansiella instrument med så kallade revolving funds, kan vara ett sätt att få medlen att räcka till fler insatser.

Fördelning av medel i enlighet med smart specialisering

FoI-medlen i regionalfonden bör fördelas i enlighet med smart specialisering och linje med regionala och nationella prioriteringar. På detta sätt fördelas medlen på tillväxtinsatser som redan – i en gedigen process – är framtagna i respektive region. Den nationella nivån bör ta på sig ett koordinerande ansvar i att koppla ihop regionala initiativ och synkronisera insatser som annars kan dubbleras. Även satsningar på företag och exempelvis exportsatsningar bör gå i linje med smart specialisering och framtagna prioriteringar. FoI-medlen finns mestadels i tematiskt mål 1 men kan också finnas i tematiskt mål 4 (Energi). Det innebär också att det som fördelas i tematiskt mål 3 (Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft) bör vara tydligt kopplat till tematiskt mål 1 och 4.

Ta tillvara den regionala kapaciteten

Svenska regioner har i olika utsträckning börjat att arbeta med regionala smarta specialiseringsstrategier, antingen i specifika processer eller som delar av sitt RUS-

arbete. Regionerna har kommit olika långt men alla regioner har en önskan om att arbeta med smart specialisering, både på grund av den struktur det ger till det regionala innovationsarbetet, men också de möjligheter det ger att samverka på EU-nivå. I stort sett alla regioner har också identifierat prioriteringsområden som kan transformera de regionala ekonomierna, till vilka man fokuserar speciella insatser.

Innovation är inte en fråga om enbart ett ökat användande av olika nya teknologier, utan har flera olika aspekter, t.ex. miljödriven innovation, tjänsteutveckling, social innovation och nya affärsmodeller. Denna breda syn finns redan i många regioner, men blir också allt viktigare i kommande programperiod.

Samarbete över gränserna blir också allt viktigare för att kunna samverka med kompletterande satsningar och koppla upp sig i globala värdekedjor – för ökad konkurrenskraft och för att etablera branschstandarder. Det arbete som regionerna nu gör bör tas tillvara och skalas upp i nästa programperiod.

Samverkan med Horizon Europe

Smart specialisering innebär att miljöer med spetskompetens synliggörs vilket leder till ökad attraktionskraft för ökad kunskap, kapital och etableringar.

ERUF har en mer marknadsnära roll jämfört med Horisont 2020/ Horizon Europe. Genom att ge mervärde åt redan befintliga satsningar kan ERUF ta steget närmare innovation och marknad än vad forskningsprogrammen syftar till. ERUF kan stötta åtgärder som ligger närmare kommersialisering men också stötta forskning som är mer företagsrelevant, men kanske inte uppfyller kriterier kring forskningsexcellens. ERUF har därmed en viktig roll i att stötta forskning att bli tillväxt.

Genom ERUF kan de regionala aktörerna mobiliseras runt transformativa områden och bygga partnerskap kring dessa. I nästa steg kan man bygga på med andra aktörskonstellationer i Europa, inom ramen för Horizon Europe men också Interreg. Exempelvis har många regioner pekat ut smarta specialiseringsområden som är utmaningsdrivna och detta kan kopplas med "mission-oriented research" vilket också lyfts i programplanerna för Horizon Europe.

Samverkan i enlighet med smart specialisering

I smart specialisering blir samarbete över gränserna allt viktigare för att kunna samverka med kompletterande satsningar och koppla upp sig i globala värdekedjor.

Morgondagens innovationer kommer i betydande uträkning uppstå där olika erfarenheter och drivkrafter möts i gränsöverskridande samarbeten mellan såväl sektorer som regioner och nationer. Denna samverkan kan ske i tvärssektoriella samarbeten och/eller i samverkan mellan aktörer och miljöer över regionala gränser.

Inom nationella regionalfondsprogrammet i nuvarande programperiod har samverkan mellan konstellationer i olika regioner finansierats med cirka 35 miljoner kronor. Detta har fallit väl ut och är något som bör skalas upp under nästa programperiod.

För att ytterligare stödja kopplingar mellan aktörer i innovationsstödssystemet bör vi stimulera öppna plattformar såsom testbäddar och pilotanläggningar där olika aktörer från olika regioner kan mötas, testa och utbyta idéer och tjänster. Vi bör också stötta miljöer såsom kluster som mobiliserar olika aktörer för att fokusera mot en gemensam idé eller utmaning.

Mäklarfunktioner i innovationsstödssystemet (innovationskontor, forskningsservice, checkar) som knyter samman sektorer, kompetensområden och aktörer ska stödjas. Detta är en stor hjälp inte minst för företagen.

Företagssatsningar i linje med smart specialisering

För att smart specialisering ska bidra till förändring och inte bara vara en planering på strategisk nivå är industrins medverkan mycket viktigt.

Några åtgärder för att öka industrins medverkan:

- Stötta företag och branscher inom ramen för regionala prioriteringar och strategier för smart specialisering.
- Stötta miljöer såsom kluster för att enklare nå företagen i prioriterade områden.
- Satsningar inom tematisk mål 3 bör gå i linje med regionala prioriteringar och smart specialisering.
- Medfinansieringen bör tydligt spegla näringslivets engagemang ännu tydligare i denna programperiod.
- För att företagen ska vara kunna förnya sig och vara konkurrenskraftiga i framtiden är digitalisering och kompetensförsörjning avgörande – detta bör – förutom smart specialisering vara i fokus på satsningar i ERUF 2020+. Vad gäller kompetensförsörjning bör ett nära samarbete etableras med Socialfonden.
- Små och medelstora företag i Sverige behöver ofta riskkapital för att kunna utveckla sina idéer. Därför bör vi också i nästa programperiod satsa ytterligare på fond- i-fondlösningar i syfte att tillgängliggöra kapital för innovationer i små- och medelstora företag